

Stadsbyggnadsförvaltningen  
Undersökning

Datum  
2024-09-04

Diarienummer  
PBN 2022-002467

Handläggare  
Jesper Ljung Holm

# Undersökning om betydande miljöpåverkan för Detaljplan för Vangsby 1:3

## Bakgrund

När en ny detaljplan tas fram, eller en befintlig detaljplan ändras, ska kommunen ta ställning till om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller inte. För att ta reda på det, ska i princip alla<sup>1</sup> förslag till detaljplaner, eller ändringar i befintliga detaljplaner, genomgå en så kallad undersökning, enligt plan- och bygglagens 5 kapitel 11 a § och 6 kapitel 1 § miljöbalken.

I det fall detaljplanen bedöms medföra betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning genomföras och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättas. Miljöbedömningen utgör själva processen, som löper parallellt med planarbetet, med syfte att ge inspel kring möjliga anpassningar av planen, införande av planbestämmelser eller andra åtgärder som behövs för att minimera miljöpåverkan.

## Syfte

Enligt 6 kapitel 1 § miljöbalken (MB) är det övergripande syftet med en miljöbedömning att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas.

Detta dokument syftar till att, i inledning av planprocessen, bedöma och dokumentera planens potentiella miljöpåverkan. Om undersökningen kommer fram till att planens genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan innebär det att planen ska miljöbedömas och en MKB ska upprättas. Undersökningen utgör också underlag för avgränsning av miljöaspekter i MKB:n, i det fall beslut om betydande miljöpåverkan tas.

Undersökningen används också för att avgränsa vilka typer av miljöpåverkan som behöver beskrivas och hanteras vidare, även om planens genomförande inte bedöms innebära betydande miljöpåverkan.

---

<sup>1</sup> Undantaget gäller om detaljplanen endast är till för att tillgodose totalförsvarets eller räddningstjänstens behov.

## Bedömning av betydande miljöpåverkan

I miljöbedömningsförordningen § 5 anges vilka omständigheter som kommunen ska utgå från vid undersökningen av om en detaljplan kan antas medföra betydande miljöpåverkan på miljön, hälsan, hushållning med mark, vatten och andra resurser. Var gränsen för betydande miljöpåverkan går är inte närmare preciserat. Kommunen måste göra en bedömning i varje enskilt fall.

Nedan ges några exempel på förutsättningar som kan bidra till betydande miljöpåverkan:

- Risk för negativ påverkan på riksintressen (Natura 2000/Riksintresse för naturvård, kulturmiljövård eller friluftsliv med mera)
- Risk för negativ påverkan på skyddade arter
- Risk för stor negativ påverkan på grundvatten
- Förorenad mark i kombination med risk för översvämning

Viktigt att poängtera är dock att det är den totala sammanvägningen av miljöpåverkan som ligger till grund för beslut om betydande miljöpåverkan. Även om ingen stor påverkan inom någon av ovanstående punkter skulle identifieras, kan en liten påverkan inom många aspekter ge en sammantaget stor påverkan, och därför resultera i betydande miljöpåverkan och behov av MKB.

Om förslaget till detaljplan innebär att planområdet får tas i anspråk för att anlägga större och särskilt komplexa projekt, kallas de för MKB-projekt, se plan- och bygglagen 4 kapitlet 34 §. Ett MKB-projekt är ett projekt som enligt plan- och bygglagen och miljöbalken ska miljöbedömas i en detaljplaneprocess där aspekterna i miljöbedömningsförordningen § 10-13 belyses. Exempel på MKB-projekt är till exempel ett industriområde, ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller spårväg. För fler exempel, se Boverkets webbsida.

## Undersökningens tre delar

Enligt 6 kapitlet 6 § miljöbalken innebär undersökningen att kommunen identifierar omständigheter som talar för och emot en betydande miljöpåverkan i början av planprocessen. Denna del av undersökningen görs i detta dokument.

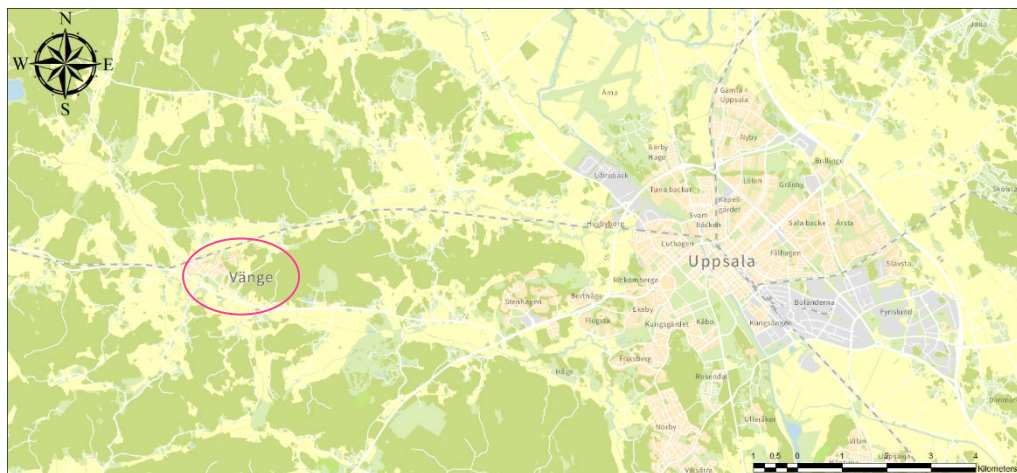
Därefter, i undersökningens andra del, samråder kommunen i frågan om betydande miljöpåverkan med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen eller programmet.

Enligt 6 kapitlet 7 § miljöbalken ska kommunen, när undersökningen är genomförd, i ett särskilt beslut avgöra om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Beslutet, som utgör undersökningens tredje del, ska redovisa de omständigheter som talar för eller emot betydande miljöpåverkan i miljöbalkens mening.

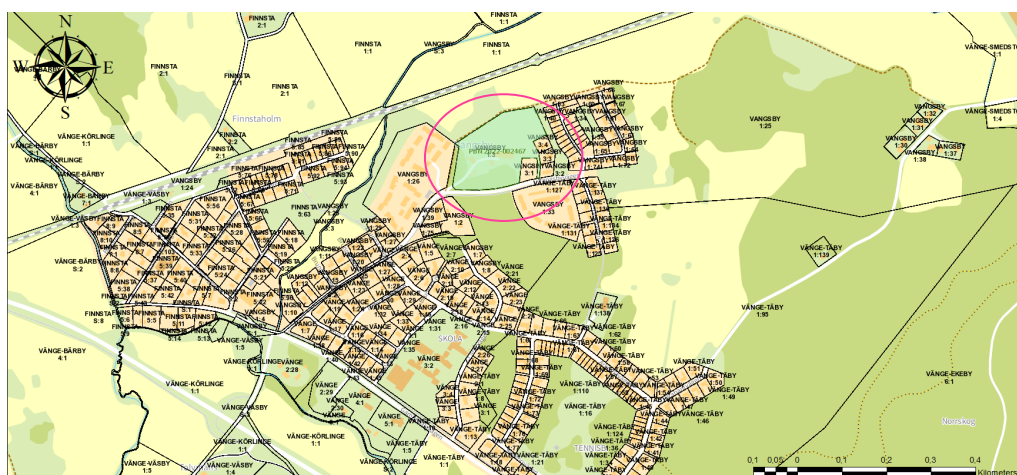
Beslutet ska göras tillgängligt för allmänheten. Enligt 6 kapitlet 8 § miljöbalken får beslutet om huruvida genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan inte överklagas. Däremot kan kommunen i ett senare skede göra en annan bedömning.

## Planuppdraget

Detaljplanen syftar till att möjliggöra nya bostäder i tätorten Vänge. Detaljplanen reglerar så att bostäder uppförs i form av frilliggande villor med möjlighet till ett vårdboende inom en del av planområdet.



Figur 1 - Tätorten Vänges läge gentemot centrala Uppsala. Vänge markerat med en röd ring.



Figur 2 - Planområdets läge i tätorten Vänge. Planområdets ungefärliga avgränsning markerad i ljusgrön kulör inom den röda ringen.

Planförslaget innebär en förändrad markanvändning då:

- Planområdet är idag ej detaljplanlagt, och består av en gård med tillhörande kompletteringsbyggnader. Idag gällande syfte för fastigheten är bostäder.
- Planförslaget innebär en ökad exploateringsgrad: Ja
- Är föreslagen markanvändning förenlig med gällande översiktsplan:<sup>2</sup>: Ja

<sup>2</sup> Detta är kopplat till Miljöbalkens kapitel 3: "Grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden, 1 § Mark- och vattenområden ska användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning".

## Bedömning av betydande miljöpåverkan enligt Miljöbedömningsförordningen

Nedan redovisas kommunens bedömning av betydande miljöpåverkan genom en beskrivning av planen och platsen, samt bedömning av påverkan. Utgångspunkten är bedömningskriterierna i 5 § miljöbedömningsförordningen 2017:966. Bedömningarna är preliminära och ny kunskap som tillförs planarbetet kan innebära att de behöver omvärderas.

### Planen

Miljöbedömningsförordningen 5§ 1, a-d

<b>I vilken utsträckning detaljplanen, programmet eller ändringen:</b>	<b>Kommentar</b>
a) anger förutsättningar för verksamheter eller åtgärder när det gäller lokalisering, typ av verksamhet, storlek eller driftsförhållanden eller genom att fördela resurser	Ej aktuellt.
b) har betydelse för de miljöeffekter som genomförandet av andra planer eller program medför	Ingen påverkan.
c) har betydelse för att främja en hållbar utveckling eller för integreringen av miljöaspekter i övrigt, eller	Detaljplanen möjliggör genom rivning av en bostad cirka 25 nya bostäder intill etablerad infrastruktur, service och kollektivtrafik.
d) har betydelse för möjligheterna att följa miljölagstiftningen	Bedöms ej påverka möjligheten att följa miljölagstiftningen.

## Platsen

Miljöbedömningsförordningen 5§ 2, 8, 9.

2: Miljöproblem som är relevanta för planen, programmet eller ändringen

8: Det påverkade områdets betydelse och sårbarhet på grund av intensiv markanvändning, överskridna miljökvalitetsnormer, dess kulturvärden eller andra utmärkande egenskaper i naturen.

9: Påverkan på områden eller natur som har erkänd skyddsstatus nationellt, inom Europeiska unionen eller internationellt.

Fråga	Ja/Nej/Eventuellt <sup>3</sup>	Kommentar
Berörs platsen av ställningstaganden kring <b>mark- och vattenanvändning i ÖP 2016</b> angående: Dagvattenstråk Grönt stråk Viktigt grundvattenavsnitt Stort naturområde Grönområde Vattenförekomster vattendrag Vattenförekomster (sjöar, vattendrag)?	<b>Nej</b>	Planområdets läge och utberedning gör att det inte påverkar andra viktiga ställningstaganden. Planområdet ligger i utkanten av den kommunala kulturmiljön Hågaåns dalgång, men bedöms inte påverka kulturmiljön.
Berörs platsen av särskilda mark- och vattenområden av <b>riksintressen</b> enligt miljöbalkens kap 3 och 4?	<b>Nej</b>	
Berörs platsen av näringar av nationell betydelse såsom <b>jordbruksmark</b> och <b>skogsmark</b> för produktionsskog?	<b>Nej</b>	
Berörs platsen av <b>skyddade områden</b> enligt miljöbalkens kap 7 och 8?	<b>Nej</b>	

<sup>3</sup> Välj alternativet eventuellt ifall ytterligare utredning krävs för att besvara frågan

Fråga	Ja/Nej/Eventuellt <sup>3</sup>	Kommentar
Finns högt klassade <b>naturvärdesobjekt</b> i naturvärdesinventering (klass 1 och 2) inom eller i närheten av planområdet?	Nej.	
Finns <b>skyddade arter</b> registrerade i Artportalen inom eller i närheten av planområdet?	Ja.	Öster om planområdet, mellan befintliga bostadsetableringar har ett fynd av Brunsprötad skymningsvärmare gjorts i juni 2022.
Berörs platsen av Uppsala kommuns <b>känslighetsklassade områden för grundvatten.</b>	Nej.	
Finns byggnad eller anläggning som är skyddad som <b>byggnadsminne</b> eller finns <b>fornlämning</b> enligt kulturmiljölagen (1988:950) inom området?	Nej	
Finns <b>risker</b> på platsen som behöver särskild hänsyn? Behövs särskilda utredningar, undersökningar skyddsavstånd med mera?	Ja	Planområdet ligger i närheten av Dalabanans järnväg, vilket föranleder behov av finns distans mellan järnvägen och planområdet. Planområdet berörs även av Forsvarsmaktens skyddszon mot höga objekt.

### Påverkan

Miljöbedömningsförordningen 5§ 3, 6.

3: de sannolika miljöeffekternas och det påverkade områdets utmärkande egenskaper

6: miljöeffekternas omfattning

Påverkan på miljön och människors hälsa vid genomförande av planen;

Miljöeffekt	Positiv eller ingen påverkan	Risk för viss negativ påverkan	Risk för stor negativ påverkan
Finns risk för påverkan på <b>naturvärden</b> , gröna värden / kilar, biologisk mångfald, växt- och djurliv?	Nej, planområdet tar ingen naturmark i anspråk.		
Finns risk för påverkan på <b>rekreation och friluftsliv</b> ?	Nej, planområdet hyser inte några utpekade rekreativa värden idag.		
Finns risk för påverkan på <b>kulturmiljövärden</b> ?	Nej, inga kända kulturhistoriska värden berörs.		
Finns risk för påverkan på <b>landskapsbild / stadsbild</b> ?	Nej. Planen möjliggör liknande bebyggelse om redan finns i närheten.		
Finns risk för påverkan på <b>grundvatten</b> – att miljö kvalitetsnormer inte kan följas eller att riktvärden överskrids?	Nej.		
Finns risk för påverkan på <b>ytvatten</b> - att miljö kvalitetsnormer inte kan följas, eller att riktvärden överskrids?		Kanske, planområdet utgör åkermark med en mindre skogsdunge idag. Den ökade andelen hårdgjorda ytor kommer öka föroreningsbelastningen på recipienten om inga åtgärder vidtas.	
Finns risk för människors hälsa eller miljön kopplat till risk och säkerhetsaspekter gällande <b>översvämning och skyfall</b>	Nej, planområdet bedöms inte riskera att översvämmas i framtiden.		

Miljöeffekt	Positiv eller ingen påverkan	Risk för viss negativ påverkan	Risk för stor negativ påverkan
Finns risk för människors hälsa eller miljön kopplat till risk och säkerhetsaspekter gällande <b>instabilitet, sättningar, erosion, ras och skred</b>		Kanske, en geoteknisk utredning behöver genomföras.	
Finns risk för människors hälsa eller miljön kopplat till risk och säkerhetsaspekter gällande <b>förorenad mark</b>	Nej.		
Finns risk för människors hälsa eller miljön kopplat till risk och säkerhetsaspekter gällande <b>utsläpp</b>	Nej		
Finns risk för människors hälsa eller miljön kopplat till risk och säkerhetsaspekter gällande <b>explosion</b>		Kanske, planområdet ligger intill Dalabanans järnväg där farligt gods transporteras.	
Finns risk för människors hälsa eller miljön kopplat till risk och säkerhetsaspekter gällande <b>strålning</b> till exempel elektromagnetiska fält från järnväg, elnätsstationer, kraftledning.	Nej.		
Finns risk för påverkan på människors hälsa till följd av <b>buller</b> från väg, järnväg, verksamheter, flygtrafik med mera (Miljökvalitetsnormer buller)		Kanske, bostäder planeras invid järnvägsspår med mycket trafik.	
Finns risk för påverkan på människors hälsa till följd av <b>vibrationer</b> från tung trafik, järnväg med mera.		Kanske, bostäder planeras invid järnvägsspår/spårväg.	
Finns risk för påverkan på människors hälsa till följd av försämrad <b>luftkvalitet</b> (Miljökvalitetsnormer luft)	Nej.		



Miljöeffekt	Positiv eller ingen påverkan	Risk för viss negativ påverkan	Risk för stor negativ påverkan
Finns risk för påverkan på människors hälsa till följd av <b>djurhållning</b> på grund av risk för allergener (närhet till stall, beteshagar med mera)	Nej.		
Finns risk för påverkan på människors hälsa till följd av <b>ljusförorening</b> från belysningsmaster vid verksamheter eller evenemangsplatser med mera.	Nej.		
Finns risk för påverkan på människors hälsa till följd av <b>lukt</b> från avloppsreningsverk, pumpstation med mera.	Nej.		
Finns risk för <b>klimatpåverkan</b> på grund av ökade utsläpp av växthusgaser, kopplat till förändrad markanvändning?		Kanske, detaljplanen ökar förutsättningar för hållbart resande på grund av sin lokalisering och närhet till kollektivtrafik och service, men tar åkesmark i anspråk.	

### Sammanvägning av påverkan

Miljöbedömningsförordningen 5§ 4, 5.

4: I vilken utsträckning det går att avhjälpa de sannolika miljöeffekterna

5: Miljöeffekternas gränsöverskridande egenskaper

Fråga	Ja/Nej/Eventuellt	Kommentar
Är det sannolikt att negativa miljöeffekter uppkommer på miljö, klimat, hälsa eller hushållning med mark, vatten eller andra naturresurser?	<b>Nej</b>	
Är miljöeffekterna bestående, det vill säga icke reversibla?	<b>Nej.</b>	

Kan ett genomförande av planen medföra att förebyggande åtgärder eller kompensationsåtgärder behöver vidtas?	<b>Nej.</b>	
Kan ett genomförande av planen som helhet, tillsammans med förväntad utveckling i omgivningen <sup>4</sup> , ge upphov till kumulativa negativa effekter <sup>5</sup> på miljön, hälsan eller hushållningen med mark, vatten och andra naturresurser?	<b>Nej.</b>	

### **Samlad bedömning**

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att ett genomförande av detaljplan för Vänge inte kan antas medföra risk för betydande miljöpåverkan. Därmed behöver en strategisk miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalken 6 kapitlet inte genomföras.

Stadsbyggnadsförvaltningen

---

<sup>4</sup> Som styrs av andra planer och program

<sup>5</sup> Kumulativ negativ effekt = flera mindre effekter som kan ge stora negativa effekter utan att de var för sig behöver innebära betydande miljöpåverkan